

ג. עתיד הקליטה בהתיישבות של יהודי צפון אמריקה.

קטע זה בדיווח מבוסס על שיחותי עם השליחים : משה שכטר; זאב שבו; יהודה שרף; אליעזר קרול, חיים שרת, ניר גור, יצחק גנור, יהודה אוליביה, אמירה יואלסון, משה אילון, אלימלך לנדנר, משה אינהנרן. אליהם התודעתי בשיחות נפרדות ובחלקם מקבוצה בהרצאה שנתתי במרכז שליחות מחלקת העליה בניו-יורק על מדיניות המחלקה להתיישבות בשנות 1983 - 1988.

ארשה לעצמי לחזור במילים ספורות על דבר שהנני מניח שידוע לכם וזה על מצבה של יהדות אמריקה. יש לנו כאן אוכלוסיה של בין 4.5 ל - 5 מיליון יהודים בעלי מאפיינים משלהם, שבחלקם הם תוצאה של התרבות הכללית האמריקאית ובחלקם מאפיינים ספציפים לגולה זו, מביניהם: הזדהות דתית שיותר מאשר מבטאת ביטוי דתי מבטאת ביטוי חברתי וקהילתי; קבוצות גדולות של יהדות ספציפית (ישראלים לשעבר, מהגרים מרוסיה, מהגרים מפרס, גולים מארצות דרום אמריקה); התפלגויות דמוגרפיות מיוחדות במינן (רווקים/ות - סקר שנעשה בזמן האחרון קובע כי 23% מהאוכלוסיה היהודית בניו יורק הם רווקים/ות מעל גיל 30. לאלה אפשר להוסיף משפחות בגיל מבוגר (65 - 45), המפתחות רצון הגירה לפרבר או לארצות פחות נגועות בענייני סמים ופשע וכמו כן משפחות בהן ההורים עומדים מול סכנת התכוללות בניהם - בנותיהם); ההתבוללות שקיבלה מימדים של לגיטימציה בקבוצות הליברליות ו/או המתקדמות וכו'.

מול מורכבות זו עומד קומץ קטן של שליחי עליה עם כלים לקליטת עליה שלא תמיד הם יעילים לאוכלוסיה זו. יתר על כן אין לנו מול אוכלוסית יהדות אמריקה שליחי התיישבות פרופר מעבר לקומץ שליחי הקיבוצים וקבוצה עוד יותר קטנה של שליחי התיישבות לא קיבוצית. (ניר גור, חיים שרת ובחלקם משה אינהנרן ואלימלך לנדנר). לעזרתם באים שליחי העליה הכללים כאשר ידיעתם על ההתיישבות שואפת למינימום. ברצוני לא לבקר את מערך השליחים אלא לבקר את הכלים שאנו מעמידים לרשותם.

1. מ י ד ע : אין אנו מספקים מספיק מידע על הישובים ועל צורות ההתיישבות. קשה לתפוס אם לא מגיעה מספיק הסברה לשליחי התיישבות, איך שליח כללי יכול לדרכן עולה עם פרטים ונתונים.

2. מושב (עובדים כשיתופי) : שליחי העליה הכללית טוענים, והדבר אומת ע"י ניר גור, שללא שליחים מטעם התנועות אי אפשר לדרכן מועמד לעלות לצורות התיישבות אלה. אם לחוסר הידע שלהם על דברים ספציפיים, אנו מוסיפים לקשיים הנערמים ע"י המושבים "הקולטים", אפשר להבין את החלטתם לא לטפל בעליה למושב כאשר ברור להם מלכתחילה שזו צורת התיישבות קשה לביצוע ושהכשלונות רבים.